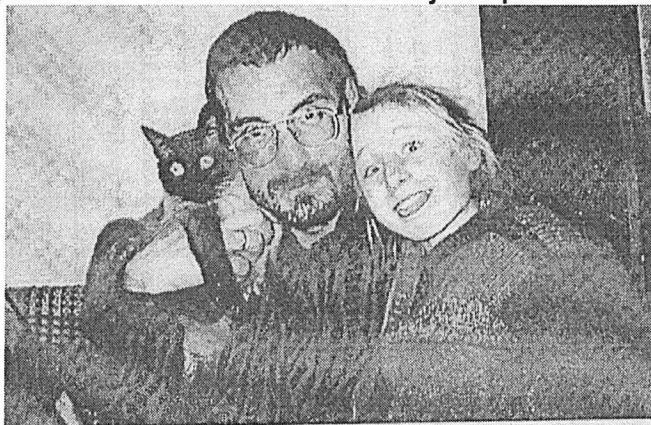

Sevi par politiķi neuzskatu

ALEKSANDRS KARPENKO, Līvānu novada domes izpilddirektors, Latvijas Pašvaldību savienības loceklis. Mācījies Atašienes vidusskolā, beidzis Jēkabpils 1.vidusskolu, ieguvis augstāko izglītību inženiera mehāniķa specialitātē. Līdz šī gada sākumam bija Līvānu pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks. Kopš nodibināts Līvānu novads un Aleksandrs pilda izpilddirektora pienākumus, nekas būtisks viņa darba nav mainījies, ja nu vienīgi darāmā kļuvis vairāk un atbildība lielāka. Vienmēr cenšas iepazīties ar to dokumentu saturu, kurus paraksta. Atzīst, ka ar juristiem un grāmatvežiem nekādu joku nav — finansu lietās visam ir jābūt precīzam uz mata.

Kopā ar kaķi, kurš ar Aleksandru katru vakaru noskatās „Panorāmu”, un jaunāko meitu levu.

- Kā ienācāt politikā, vai sevi saucat par rūdītu politiķi?

- Politikā esmu salīdzinoši nesen, kopš 1999.gada februāra. Deputāti Līvānos nav vēlēti pēc partiju sarakstiem, bet gan pēc vēlētāju apvienību sarakstiem. Startēju tā saraksta sastāvā, ko vadīja Visvaldis Gercāns, taču deputātos netiku, biju palicis aiz borta, tomēr tas mani ne mazākajā mērā neskumdināja. Vienam deputātam pārceļoties dzīvot uz Rīgu, vieta palika tukša. Pēc saraksta tajā vietā bija jāstājas man. Līdz kļūšanai par deputātu biju ķieģeļu ceha priekšnieks SIA «Būvmateriāli R». Savu karjeru sāku 1984. gadā kā inženieris konstruktors. Konstruktoru vārdu par laimi nesu tikai trīs mēnešus. Konstruēju aeratoru Nīcgales keramzīta ceha attīrīšanas iekārtām. Vispār tas konstruēšanas laiks manā atmiņā saistīts ar virkni anekdotisku atgadījumu, par kuriem tagad jāpasmaida. Neskatoties uz to, pēc triju mēnešu «superproduktīva» darba mani izvirzīja par ķieģeļu ceha mehāniķi. Manā pakļautībā bija 28 atslēdznieki, ļoti spēcīga brigāde. Viss, ko manā raksturā varēja griezt par labu un kas mani padarīja par cilvēku, ir ķieģeļu ceha veču nopelns. Dzīve jau nav institūts, kur apkārt ir pieredzes bagāti, dzīves rūdīti pasniedzēji, kas nekad neatteiks palīdzēt. Mana dzīves skola bija ķieģeļu cehs.

Bija viens kolosāls atslēdznieks, uz kura pleciem turējās visa brigāde. Ķieģeļu cehs strādāja 24 stundas diennaktī, 365 dienas gadā, iekārtas griezās nepārtraukti, atsevišķos posmos rezerves detaļu nebija. Tas nozīmē, ka esošā iekārta salūzt nedrīkst, tai ir jāstrādā. Neskaitāmas reizes savas vakara stundas un brīvdienas nācās pavadīt darbnīcās. Bijām spiesti strādāt tik kvalitatīvi, lai sametinātā vai uzstādītā detaļa kalpotu visu sezonu. Viena no vērtīgākajām atziņām, ko guvu ķieģeļu cehā, bija strādāt pēc labākās sirdsapziņas un ar lielāko pienākuma sajūtu par savu darbu. Nekaunos par to, ka daudz mācījos no atslēdzniekiem. Cepuri nost viņu priekša! Tagad zinu, ka lietām ir jāgriežas un, kas atkarīgs no manis, visam ir jāstrādā pietiekami droši.

— Vai arī pats sev uzstādāt augstas prasības?

— Man nepatīk papīri uz galda, cenšos pēc iespējas ātrāk izdarīt darāmo un atbrīvoties no tiem. Nemaz nenoliedzu, ka pēc dabas esmu slinks, tādēļ problēmas cenšos atrisināt un negaidīt, kad tās sāks bojāt man dzīvi. Ja kaut ko neizdaru laikā, nervozēju, baidos, ka aizmirstīšu, cenšos paturēt galvā un nervozēju vēl vairāk. Pienākuma apziņa manī ir liela, daru to, kas jāpadara. Uzskatu, ka darbs un ģimene ir šķiramas lietas, tādēļ cenšos visu paveikt darbā un principā mājās darba lietas nerisinu. Labāk strādāju domē līdz diviem naktī, taču pēc tam jūtos brīvs.

— Cik salds vai, gluži otrādi, sūrs ir izpilddirektora darbs Līvānu novada domē?

— Likums «Par pašvaldībām» nosaka, ka izpilddirektors veic veselu virkni funkciju, piemēram, organizē domes izdoto saistošo noteikumu un citu normatīvo aktu izpildi, dod rīkojumu pašvaldībai pakļauto iestāžu un uzņēmumu vadītājiem, domes noteiktā kārtībā rīkojas ar pašvaldības finansu resursiem, slēdz saimnieciskos darījumus, vada izpilddirektora vietnieka, arhitekta, galvenā speciālista saimnieciskajos un celtniecības jautājumos un speciālista attīstības plānošanas jautājumos darbu, administrē ielu un ceļu fondu. No malas raugoties, droši vien tā neliekas, taču izpilddirektora amats nekādi nav nosaucams par saldu. Neesmu no tiem, kas jebkad aizrāvušies ar deputātu kritizēšanu, jo īpaši tagad ne, kad redzu pašvaldības darbu, tā sakot, no virtuves puses. Ne jau tāpēc, ka deputāti rīkotos nekļūdīgi, bet gan tāpēc, ka redzu, kā tiek risinātas problēmas, un ka bieži vien tās ir neatrisināmas. Iemesls ir tikai viens — pietrūkst naudas. Sevi par politiķi neuzskatu. Tas neatbilst manai būtībai. Patlaban neesmu arī deputāts, jo likumdošana nosaka, ka izpilddirektors nevar būt domes deputāts.

Es baidos kļūdīties, pieņemt nepareizu lēmumu, lai gan saprotu, kā nekļūdās tikai tas, kurš neko nedara. Pirms pieņemt lēmumu, ilgi domāju, vai tas būs labākais risinājums, katrā ziņā nedaru to steigā un ātri. Ātri izšķiros tikai tad, kad domāt nav laika, krīzes situācijās. Ne vienu reizi vien nekavējoties nācies rīkoties, strādājot ķieģeļu cehā, taču tur veidojās šablona situācijas, kuras risināt bija vieglāk. Pašvaldībā šablona situāciju nav, arī risinājums nevar būt

viennozīmīgs. Pirms novada dibināšanas principā darīju to pašu darbu, nu klāt nākušas arī lauku teritorijas, kuras tikai nupat sāku iepazīt. Nepārzinot vietējos apstākļus, ātri pieņemt pareizo lēmumu nav iespējams. Tādēļ ir normāli, ka domes pārvaldes struktūrā ir priekšsēdētāja vietnieki, kas jau gadiem pārzina savu pagastu teritoriju.

— **Pagājušas jau vairāk nekā 100 dienas kopš Līvānu novada dibināšanas 2000. gada 3. janvārī. Kā vērtējat šajā laikā paveikto?**

— Lai gan neesmu dzimis šajā pilsētā, Līvāni man vienmēr ir patikuši ar to, ka tā ir pietiekami progresīva pilsēta. Līvāniem līdz šim ir pieticis spēka rāpties ārā no tā purva, kurā varu un iekārtu maiņu laikos agrāk spēcīgā ražošanas pilsēta nokļuva. Ideja par vienota novada veidošanu radās krietni pirms tam, kad pašvaldībā sāku strādāt es, tādēļ nevaru šajā procesā akcentēt savus nopelnus. Kopš janvāra ir uzsākts pietiekami smags un sarežģīts darbs, kas saistīts ar novada pārvaldes struktūras veidošanu. Traucē tas, ka likumdošanā nav strikti noteikts kādai būt pārvaldes sistēmai novados.

Kā darbosies novada pārvaldes sistēma, rādīs laiks. Pagaidām, manuprāt, tā strādā pietiekami labi un operatīvi. Pozitīvi ir tas, ka tiek administrēta lielāka teritorija, veidojas lielāks budžets un manevra iespējas. Domāju, ka būs iespējams piesaistīt vairāk naudas no projektiem, dažādot savu darbību. Pilsēta saskaras ar tai līdz šim svešajām lauku dzīves realitātēm, un otrādi. Nākas rēķināties vienam ar otru. Daudz vairāk problēmu, taču daudz lielākas iespējas būs tās risināt, strādājot visiem kopā. Piemēram, varu minēt kaut vai savstarpējo norēķinu sistēmu, kura novadam vairs nav problēma. Daudzi iesāktie jautājumi apstājas pie līdzekļu trūkuma, taču tik lielai pašvaldībai ir iespējams arī šo to iekonomēt. Trešā daļa rajona ir pietiekami liels teritoriāls, finansiāls un administratīvs spēks, ar kuru nevar nerēķināties. Tas ir pluss. Ja novads spēs atrisināt kaut vienu problēmu, kas ir svarīga mūsu iedzīvotājiem, tad esmu pārliecināts, ka novadu dibināt bija vērts.

Neatkarībai ir arī negatīva puse. Kaut vai 3. janvārī nodibinātais ielu un ceļu fonds, kuru administrē Līvānu novads. Rezultātā ceļu fonda finansējums ir nepietiekams, lai gan visi aprēķini veikti precīzi, ņemot vērā novada ceļu kopgarumu, automašīnu skaitu un citus rādītājus. Mums pienākas aptuveni 0,5 procenti no valsts ceļu fonda līdzekļiem, kas sastāda aptuveni 67 000 latu, par kuriem izdarīt nevar praktiski neko, jo pilsēta ir parādā 25 000 latu par pagājušogad veiktajiem ielu remontdarbiem. Ceļu un ielu uzturēšanu novada pašvaldība balsta tikai uz ceļu un ielu fonda līdzekļiem, bet pārņ saņēmām tikai 70 procentus no plānotā finansējuma. Mūsu ceļu fonds nav tik liels, lai līdzekļi būtu pietiekami.

— **Esat divu meitu tēvs, un vienmēr apgalvojat, ka nekad neesat gribējis dēlu, kā veidojas attiecības ar meitām?**

— Jā, dēlu negribēju. Baidos, ka ar dēlu nevarētu saprasties. Zane (15 gadi) ir samērā šerpa dāmīte, viņai raksturīga noliedzoša attieksme pret visu. Viņā redzu pats sevi pusaudža gados un agrā jaunībā, kad taisnība bija tikai man un visiem vajadzēja to respektēt. Jaunākajai meitai levai (14 gadi) pamazām arī tuvojas maksimālista vecums, taču viņa ir vairāk diplomāte. Tad, kad meitas bija mazas, lasījām viņām priekšā pasakas, kad pietrūka pasaku, lasījām tautasdziesmas. Svarīgi ir ielikt to latvisko pamatu jau bērnībā. Man tā trūka, jo esmu dzimis jauktā ģimenē, kur tēvs ir latvietis, bet māte krieviete. Man pietrūkst bērnībā nedzirdēto tautasdziesmu, pietrūkst tā, ka Līvānos neesmu iedzimtais, ka nezinu šejienes vēsturi un cilvēkus gadu desmitu garumā. Latviskai audzināšanai ir liela nozīme manās acīs. Jāsaka gan, ka meitas lielākoties audzina mana sieva Ilona. Es, kā vairākums vīriešu, esmu aizņemts darbā daudz vairāk nekā mājās. Viss labais, kas ir meitās, ir manas sievas nopelns. Uz viņas pleciem ir lielākā daļa rūpju, kas saistīta ar meitu audzināšanu, ģērbšanu, skološanu. Ilonā ieskatījos skolas laikā, mācījāties vienā klasē, biju nelaipnīgi iemīļējis, darīju daudz muļķību. Pēc skolas pašķirāties, bet studiju gados sastapāmies atkal. Apprecējamies 1983. gadā, un līdz pat šim laikam nevaru pateikt, kas nepieciešams, lai dzīvotu kopā ilgi un laimīgi. Ilonai piemīt apbrīnojama pacietība, jo ar mani kopā nav viegli. Patiesību par vīru var pastāstīt vienīgi sieva, un viņa jau zina, ka īstenībā nemaz tik labs es neesmu. Objektīvi sevi vērtējot, esmu emocionāls, uztraucos par meitām. Drošu nākotni viņām es no sirds gribētu novēlēt.

• Savā kāzu dienā 1983. gada 28. augusta Sēlpils skola.
Foto no A. Karpenko personīgā albuma